

European
Reference
Network

EUROPEAN REFERENCE NETWORKS
FOR RARE, LOW PREVALENCE AND COMPLEX DISEASES

Share. Care. Cure.

COVID-19

Yleisiä neuvoja epilepsiapotilaille

30. maaliskuuta 2020

Tekijät: ERN EpiCARE -OHJAUSKOMITEAN

Ohjeen muokannut EpiCARE-ERN-osaamisverkoston ohjeesta Suomen oloihin sopivaksi
vaikean epilepsian kansallinen koordinaatiotyöryhmä, päivitetty 01.04.2020

COVID-19/ YLEISIÄ OHJEITA EPILEPSIAA SAIRASTAVILLE LIITTYEN KORONAVIRUSPANDEMIAAN

Ohjeen muokannut EpiCARE-ERN-osaamisverkoston ohjeesta Suomen oloihin sopivaksi vaikean epilepsian kansallinen koordinaatioyöryhmä, päivitetty 01.04.2020

Älä koskaan lopeta epilepsialääkitystäsi keskustelematta hoitavan lääkärisi kanssa.

Kaikkien pitkäaikaissairaiden sairaala- ja poliklinikkakäyntejä pyritään nyt vähentämään, jotta vältetään tarpeetonta altistumista tartunnalle.

Epilepsiaa sairastavien **ei-kiireelliset seurantakäynnit** poliklinikoilla ja sairaalassa muutetaan aina kun se on mahdollista hoitopuheluiksi tai etävastaanotoiksi. Seurantakäyntien toteutustapa (vastaanotto, puhelu tai etävastaanotto) arvioidaan yhdessä hoitoyksikön kanssa ennen suunniteltua ajankohtaa. Myös **päivystyskäyntejä** pyritään vähentämään pitämällä epilepsian hoitotasapaino mahdollisimman hyvänä.

Älä epäröi ottaa tarvittaessa yhteyttä puhelimitse epilepsiaa hoitavaan tahoon. Jos käytössäsi on digitaalinen hoitopolku, ota yhteys kiireettömässä tilanteessa sen kautta. Kiireellisessä tilanteessa ota yhteys puhelimitse päivystysnumeroon tai hätätilanteessa 112.

Epilepsiaa sairastavat eivät ole suuremmassa riskissä sairastua koronavirustautiin.

Tällä hetkellä ei ole kertynyt tietoa, jonka mukaan epilepsiaa sairastavien koronavirustauti olisi vaikea-asteisempi kuin muulla väestöllä. Meillä ei ole mitään syytä uskoa, että näin olisi.

Ei ole viitteitä siitä, että koronavirus voisi altistaa epilepsia-kohtauksille epilepsiaa sairastavilla henkilöillä

Joissakin harvinaisissa epilepsioissa (Rasmussenin oireyhtymä; epileptinen enkefalopatia, johon liittyy jatkuva unenaikainen purkaustoiminta EEG:ssä (CSWS) tai immuunivälitteiset epilepsiat) käytetään hoitoja, jotka heikentävät vastustuskykyä eli vaikuttavat immuunijärjestelmään (esimerkiksi ACTH, steroidit, immunoterapiat). Nämä potilaat saattavat olla korkeammassa riskissä saada vakavampia oireita virusinfektiosta. Näitäkään hoitoja ei tule keskeyttää. Näissä tilanteissa on erityisen tärkeää välttää tarpeetonta altistumista ja toteuttaa sosiaalista eristäytymistä mahdollisimman tarkkaan. Jos tilanne aiheuttaa huolta, kysy neuvoa epilepsiaa hoitavalta lääkäriltä puhelimitse.

Joissakin epilepsiaoireyhtymissä, joissa kuume altistaa kohtauksille, tulee käyttää tavanomaisia varokeinoja kuumeen alentamiseksi. Parasetamolia voi käyttää. On arveltu, että ibuprofeeni pahentaisi koronavirustautia, mutta tällä hetkellä asiasta ei ole käytettävissä tutkittua tietoa ja Suomen lääkeviranomainen ei suosittele ibuprofeenin käytön keskeyttämistä.

Epilepsiaa sairastavilla voi olla muita terveydellisiä ongelmia, joiden vuoksi he kuuluvat vakavan koronavirustaudin riskiryhmiin. Näihin kuuluvat mm. henkilöt, joilla on merkittävä liikuntarajoite, heikentynyt keuhkojen toiminta, diabetes, vaikea sydänsairaus, vastustuskykyä heikentävä perussairaus tai lääkitys ja korkea ikä. Tarkempaa tietoa riskiryhmistä löytyy THL:n verkkosivuilta.

Pitkittyneissä kohtauksissa voi käyttää kohtauslääkettä hieman tavallista aiemmin (esimerkiksi jo 2-3 minuuttia kestäneeseen kouristamiseen), jolla saatetaan välttää sairaalan ensiapuun joutuminen.

Jos kohtaukset muuttavat luonnettaan, harkitkaa mahdollisuuksia kotivideon ottamiseen, jotta voitte paremmin kuvata kohtausta lääkärille. Ota yhteyttä hoitopaikkaan puhelimitse ja pyydä etävastaanotto hoitavalle lääkärille. Tämä tapahtuu puhelimitse, digihoitopolun tai vastaavan etävastaanottomenetelmän kautta. EEG tulisi tehdä vain, jos epilepsiaa hoitava lääkärisi katsoo sen tarpeelliseksi.

Pidä itselläsi ajan tasalla oleva lääkelista, jossa on merkittynä kaikki käyttämäsi lääkkeet ja niiden annostus. Kerro käyttämäsi lääkkeet aina sille hoitajalle ja lääkärille, joilta kysyt puhelimesta neuvoa ja pidä lista mukana, jos joudut sairaalaan. Joillakin viruslääkkeillä ja muilla infektioiden hoidossa käytetyillä lääkkeillä voi olla yhteisvaikutuksia epilepsialääkkeiden kanssa johtaen epilepsialääkkeen tehon alenemiseen tai haittavaikutuksiin.

Tällä hetkellä ei ole tiedossa, että epilepsialääkkeistä olisi syntymässä pulaa lukuun ottamatta paikallisia ohimeneviä lääkkeiden saatavuusongelmia, joita on muutoinkin esiintynyt. Huolehdi kuitenkin tarkkaan lääkkeiden hakemisesta apteekista ja, huomioiden nykyiset liikkumisrajoitukset, älä jätä sitä aivan viimeiseen päivään. Lääkkeiden hamstraaminen ei ole suositeltavaa.

Nyt jos koskaan, on tärkeää ottaa epilepsialääkkeet säännöllisesti ohjeiden mukaan. Huolehdi myös terveistä elämäntavoista ja vältä kohtauksille altistavia tekijöitä, kuten unenpuutetta.

Jos olit nyt vähentämässä tai lopettamassa epilepsialääkitystäsi, on ehkä syytä harkita muutoksen lykkäämistä ja keskustella vielä hoitavan lääkärin kanssa puhelimesta. Samoin jos sinulla on menossa muita lääkemuutoksia, mieti yhdessä lääkärisi kanssa, olisiko muutoksen

ajankohtaa järkevä siirtää. Nämä suositukset on tarkoitettu minimoimaan kohtauksien aktivoitumista aikana, jolloin terveydenhuollon palvelujen saannissa voi olla vaikeuksia.

Jos asut yksin, ole säännöllisesti yhteydessä perheenjäseneen, ystävään tai naapuriin useita kertoja vuorokaudessa.

Jos kärsit ahdistuneisuudesta tai masentuneisuudesta, ota yhteyttä puhelimitse perusterveydenhuoltoon tai hoitotahoosi ja pyydä apua. Epilepsialiitto järjestää myös vertaistukea verkossa. Mielialalääkityksiä tai lasten tarkkaavaisuushäiriölääkityksiä ei tule lopettaa sosiaalisen eristyksen aikana.

Hanki tietoa virallisista lähteistä, Älä usko ja levitä huhuja

Hyviä lähteitä:

THL: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19>

TERVEYSKYLÄ: [https://www.terveyskyla.fi/infektiotalo/epidemiat/koronavirus-\(covid-2019\)](https://www.terveyskyla.fi/infektiotalo/epidemiat/koronavirus-(covid-2019))

EPILEPSIALIITTO: https://www.epilepsia.fi/fi_FI/osallistu-kotisohvalta

WHO: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>

ILAE: <https://www.ilae.org/patient-care/covid-19-and-epilepsy/covid-19-and-epilepsy>

EAN: <https://www.ean.org/EANcore-Covid-19.4325.0.html>

EPNS: <https://www.epns.info/covid-19-and-neurological-disorders/>

NHS: www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/

LICE: https://www.lice.it/pdf/vademecum_coronavirus.pdf

LFCE: <https://www.epilepsie-info.fr>

Disclaimer:

“The European Commission support for the production of this publication does not constitute endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

https://ec.europa.eu/health/ern_en

<https://epi-care.eu/>

Co-funded by the European Union

